

художній біографії, деталізований опис побуту письменниці продемонструвала гастрономічну культуру її родини, побутові звички, додала частково рецепти звичних страв Кобилянських, зокрема згадала про традиційну буковинську мамалигу.

Література:

1. Богданець С. Що таке foodstudies, та як досліджувати їжу в літературі. URL: https://yizhakultura.com/material/20210412_0141 (дата звернення: 28.01.2024).
2. Борис Л. Народна кулінарна номенклатура у творах Ольги Кобилянської (на матеріалі повістей «Земля» та «В неділю рано зілля копала...»). Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. 2014. Вип. 732–733. С. 295–300.
3. Врублевська В. Шарітка з Рунгу. Київ: Академія, 2007. 512 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-404-7-9>

THE METAMODERN DIMENSION OF THE CONCEPT OF JOY

МЕТАМОДЕРНИЙ ВИМІР КОНЦЕПТУ РАДІСТЬ

Kokhan R. A.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department
of Foreign Languages
for Natural Sciences
Ivan Franko National
University of Lviv
Lviv, Ukraine*

Кохан Р. А.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
для природничих факультетів
Львівський національний
університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Якісні характеристики сьогодення як в об'єктивній, так і в суб'єктивній дійсній площині, безумовно, корелюють із поняттями «світ», «свідомість», «буття», «переживання», «осмислення» тощо. Перебуваючи на етапі категоріального становлення, Метамодерн як естетична, культурна, філософська парадигма світобачення та - відображення проводить наукову думку всіма стадіями прийняття неминучого, а саме – заперечення (ігнорування фактичних ознак якісно іншої реальності – з огляду на кардинальні суспільно-цивілізаційні трансформації та їх однозначний вплив на життя / свідомість людини), гніву (пошук об'єкту для критики, спричиненої конфліктом очікувань та

реальності), торгу (спроба відкласти неминуче, піддаючи під сумнів його суть / правильність), депресії (своєрідної небезпеки втратити власні пізнання-емо-сміслові вектори) і, нарешті, прийняття (раціонально-позитивний підхід до спричиненої обставинами видозміненої дійсності). Численні наукові дискусії в лоні гуманітаристики про природу, актуальність та доречність метамодернізму як дзеркала та водночас способу тлумачення постіндустріальної епохи свідчать про торування тривалого критично-наукового шляху до прийняття реальності з її протиріччями, домінантами та дихотоміями і, врешті, напрацювання (між)дисциплінарних онтологічних систем в парадигматиці метамодернізму.

Сам ж-бо метамодернізм пройшов процес трансцендентного становлення та готовий вповні відображати та осмислювати дійсність («Ми визнаємо що коливання – це природний світовий порядок» [5]). У «Маніфесті метамодернізму» Люк Тернер пропонує естетичну матрицю, відкриту до смислових доповнень та нашарувань задля створення цілісної програми, здатної відповісти на актуальні питання часу: з одного боку, «надалі рух має здійснюватись шляхом коливань між позиціями з діаметрально протилежними ідеями, які діють як пульсуючі полуси колосальної електричної машини, що змушує цей світ рухатись» [5], з другого – мінлива та недосконала за своєю природою система засвідчує «марність будь-яких спроб вийти за окреслені межі» [5]. Л. Фестінгер зазначає, що одним із головних чинників, керуючих поведінкою людини, є когнітивний дисонанс – суперечності в знаннях, які породжують внутрішню тривогу і спонукають людину до дій, покликаних усунути цю суперечність» [1, с. 482], а Ж. Женетт говорить про необхідність «бодай часткового геометричного впорядкування світу» [1, с. 482], таким чином засвідчуючи активне функціонування новітньої ціннісної системи, зреалізованої в художньому просторі літературного твору.

Задля критичного аналізу естетико-світоглядних контурів метамодернізму вважаємо за доцільне зосередитися на концепті РАДОСТІ як смисловій домінанті відтворення дійсності в призмі літературного твору. Семантика поняття «радість», безпосередньо пов'язана із проблематикою сутності людини, видається доречним фреймом для окреслення художньої дійсності з огляду на багатозаровість та різноспрямованість філософської категорії.

Поняття «радість» упродовж розгортання філософської думки набувало різних значень разом із онтологічним трактуванням людини та її призначення: античні ототожнення зі щастям, мудрістю та благом, середньовічна майже несумісність із радістю, ренесансні та барокві трансформації «людина-природа-розум», просвітницька

людиноцентрична модель, біологічно-інтуїтивні міркування «філософії життя», зрештою, гіпотетичні натяки та критичні зауваги постмодернізму – видається, що Метамоdern, в його естетичній парадигмі, сьогодення окреме місце відводить категорії «радість».

Припустимо, що одним із ключових здобутків ностнекласичної науки є визнання «плюралізму самоорганізуючих систем», що, своєю чергою, уможливило одночасне співіснування взаємозаперечних максимум (запропонована метамодерністами «ентропійна несхожість»), зіткнення яких призводить до віднайдення метафізичної істини (не як сталої якості, а постійно змінюваної одиниці виміру людського буття). Оскільки синергетичний метод пізнання дійсності актуалізує «втрату пам'яті» (в методологічному контексті), а ключовою ознакою метамодернізму є «нова щирість» як засадничий принцип втілення ідей сучасності, методологічна «вседозволеність» метамодерного інструментарію спонукає до пошуків точок опору з найрізноманітніших ракурсів.

Доречними видаються міркування про природу читання та властиву людині якість процесу читання як акту осмислення себе та дійсності: «Людина від природи хоче читати, вона заряджена цією магією відтворення тексту» [2, с. 9], і при цьому «будь-яке читання входить до нашої пам'яті і з часом зтирається... Відновлена пам'ять, однак, не може ніколи наново набувати оригінальної форми» [3 с. 352–353], відтак перцептивно-рецептивний ланцюжок допускає доповнення набутого (зокрема, не повністю осмисленого) читацького досвіду актуальною в конкретний момент картиною світу та горизонтом сподівань.

Дослідження дійсності не задля отримання якомога швидшого чи точнішого результату, а заради самого процесу епістемологічного «впізнання» («можливості побіжно побачити те, що приховано зовні» [5]) – детальний аналіз природи РАДОСТІ засвідчує цілковите корелювання із задекларованими метамодерністами принципами світосприйняття та -відтворення. Радість як особливий шлях осягнення і подальшого переживання дійсності, зокрема, через драматичний, а в окремих випадках трагічний досвід, переломний момент особистісної трансформації, виглядає, може знайти якнайвдалішу реалізацію в мисленнєво-модельючій системі метамодернізму, готового свідомо коливатися «між і за межами іронії та щирості, наївності та обізнаності, релятивізму та істини, оптимізму та сумніву в пошуках множинності несумірних і невловимих горизонтів» [5] та визнати, що саме «помилка породжує сенс» [5].

Література:

1. Бовсунівська Т. Основи теорії літературних жанрів : монографія. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 519 с.
2. Жулинський М. «Людина від природи хоче читати...». *Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колежіумах*. Київ, 2008. № 9. С. 6–10.
3. Ізер В. Процес читання : феноменологічне наближення. *Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької*. Львів : Літопис, 2001. С. 349–366.
4. Кохан Р. А. Поетологічна парадигма радості у світовій літературі про дітей кінця ХХ – початку ХХІ ст. (на матеріалі творів Юстейна Гордера, Джонатана Фоера, Анни Гавальди). Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. 2018. Київ. 242 с.
5. Turner Luke. *Metamodernism: A Brief Introduction // Notes on Metamodernism*. 2015. URL: <http://www.metamodernism.com/2015/01/12/metamodernism-a-brief-introduction/>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-404-7-10>

**IMAGE OF KYIV IN THE HISTORICAL NOVEL
“THE CANDLE BURNS” BY V. MALYK**

**ОБРАЗ КИЄВА В ІСТОРИЧНОМУ РОМАНІ
«ГОРИТЬ СВИЧА» В. МАЛИКА**

Nikolashyna T. I.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of the Ukrainian Language
Poltava V. G. Korolenko National
Pedagogical University
Poltava, Ukraine*

Ніколашина Т. І.

*кандидатка філологічних наук,
доцентка,
доцентка кафедри української мови
Полтавський національний
педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна*

Героїчна оборона Києва в 40-х роках ХІІІ століття знайшла своє відображення в художній літературі. Український письменник Володимир Малик подав панорамне відтворення трагічних подій, узявши за основу час облоги та захоплення Києва татаро-монгольською ордою, «коли монгольський хан Батий і його брати й воеводи,